

Брюксел, 15.12.2020 г.
COM(2020) 809 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно изпълнението на Регламент (ЕО) № 762/2008 на Европейския парламент и на Съвета за предоставянето от държавите членки на статистика относно аквакултурите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 788/96 на Съвета

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
относно изпълнението на Регламент (ЕО) № 762/2008 на Европейския парламент
и на Съвета за предоставянето от държавите членки на статистика относно
аквакултурите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 788/96 на Съвета

1 КОНТЕКСТ

Комисията (Евростат) събира статистика относно аквакултурите съгласно Регламент (ЕО) № 762/2008 на Европейския парламент и на Съвета¹. В член 11 от регламента е предвидено, че на всеки 3 години Комисията трябва да представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно качеството и адекватността на съставяната статистика. В доклада също така трябва да се извършва анализ на разходната ефективност на системата за събиране на данни и да се посочват най-добрите практики за намаляване на обема на работа за държавите членки и за повишаване на полезността и качеството на данните.

Регламентът се прилага за държавите членки, за Обединеното кралство по време на преходния период след оттеглянето му от ЕС и за Норвегия, Исландия и Лихтенщайн (от значение за ЕИП). Люксембург и Лихтенщайн нямат търговска продукция на аквакултури и поради това са освободени от задължението да докладват данни.

Настоящият доклад се основава главно на докладите за качеството за аквакултурите, представени от държавите членки. Евростат анализира и данните за аквакултурите за периода 2017—2018 г. Европейската статистическа система (ЕСС) предостави информация за общите разходи за събиране на данните. Като резултат в настоящия доклад се оценяват навременността, пълнотата, съгласуваността, достъпността и поверителността на данните като цяло. Също така се разглеждат тежестта и разходната ефективност на процеса на събирането на данни.

Комисията прие предходните доклади за оценка на статистиката относно аквакултурите, представени съгласно Регламент (ЕО) № 762/2008 през юни 2015 г.² (за данните за 2011—2013 г.) и през декември 2017 г.³ (за данните за 2014—2015 г.). Настоящият доклад обхваща данните за периода 2016—2018 г.

През 2018 г. Евростат стартира проект „Рационализиране и опростяване на европейската статистика в областта на рибарството“. Той се състои в оценка на настоящата статистика за аквакултурите, улова и разтоварването и оценка на въздействието на бъдещите варианти

¹ Регламент (ЕО) № 762/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за предоставянето от държавите членки на статистика относно аквакултурите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 788/96 (ОВ L 218, 13.8.2008 г., стр. 1).

² Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно изпълнението на Регламент (ЕО) № 762/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за предоставянето от държавите членки на статистика относно аквакултурите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 788/96 (COM(2015) 297 final).

³ Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно прилагането на Регламент (ЕО) № 762/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. за предоставянето от държавите членки на статистика относно аквакултурите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 788/96 на Съвета (COM(2017) 747 final).

на политиката и евентуалното бъдещо законодателство. Оценката, която обхваща и действието на Регламент (ЕО) № 762/2008 относно аквакултурите, беше приключена през 2019 г., а оценката на въздействието беше стартирана през 2020 г.

2 ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ

Евростат се стреми непрекъснато да подобрява качеството и наличността на европейската статистика. Службата също така се ангажира да намали тежестта върху държавите членки и респондентите. За тази цел при проекта „Рационализиране и опростяване на европейската статистика в областта на рибарството“ се разглежда текущото събиране на данни и се изготвя стратегия, с която да бъде подобрена целесъобразността на статистиката относно аквакултурите. Проектът осигурява съгласуване със статистиката, събирана по силата на Регламент (ЕС) 2017/1004⁴, и по-добро хармонизиране със стандартния въпросник за аквакултурите, препоръчан от Координационната работна група по статистика в областта на рибарството⁵. Първата междинна цел на проекта — финализиране на оценката на европейската статистика в областта на рибарството — беше постигната в края на 2019 г., когато по оценката беше изготвен работен документ на службите на Комисията⁶.

2.1 Навременност и пълнота

2.1.1 Навременност

През последните години повечето държави членки спазиха крайните срокове за подаване на данните. Една трета от тях обаче изпратиха някои набори от данни след крайния срок. В повечето случаи забавянето беше относително кратко. Евростат обаче предприе стъпки, за да намери решения относно Франция и Италия, които неколккратно изпратиха данни много късно, по-специално за референтната 2016 г.

Евростат публикува данните незабавно след валидирането им. Валидните данни обикновено се публикуват в публичната база данни на службата до края на март в годината след крайния срок. Данните могат да бъдат ревизирани по всяко време на годината.

Според Организацията на ООН за прехрана и земеделие (ФАО) сроковете по Регламент (ЕО) № 762/2008 са с 6 месеца по-дълги от необходимото предвид нейните отчетни нужди, което доведе до паралелно събиране на данни от държавите.

⁴ Регламент (ЕС) 2017/1004 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за установяване на рамка на Съюза за събиране, управление и използване на данни в сектора на рибарството и за подкрепа при изготвянето на научни становища във връзка с общата политика в областта на рибарството, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 199/2008 на Съвета (ОВ L 157, 20.6.2017 г., стр. 1).

⁵ Координационната работна група по статистика в областта на рибарството (КРГ) е създадена през 1959 г. с Резолюция 23/59 на Конференцията на ФАО, за да координира статистическите програми за рибарство на регионалните органи в областта на рибарството и други междуправителствени организации. Нейната цел е: i) да продължи да извършва непрекъснат преглед на изискванията за статистиката в областта на рибарството (включително аквакултурите); ii) да договаря стандартни понятия, определения, класификации и методологии за събиране и съпоставяне на статистиката в областта на рибарството; и iii) да предлага начини за координиране и рационализиране на статистическите дейности сред съответните междуправителствени организации (<http://www.fao.org/fishery/cwp/en>). Наскоро КРГ разработи проект на стандартен въпросник за аквакултурите като препоръка за минимални изисквания за статистиката относно аквакултурите.

⁶ Работен документ на службите на Комисията (2019) 425. Наличен само на английски език.

2.1.2 Пълнота

Основният набор от данни за аквакултури (продукция от аквакултури) беше относително пълен. С времето той стана още по-пълен. За съжаление много стойности остават поверителни, тъй като секторът е много специализиран.

Наборът от данни за структурата на сектора на аквакултурите се събира на всеки 3 години, като това е извършено през 2017 г. Този набор от данни пороци сериозни опасения относно използваемостта му, тъй като отчетните единици са както повърхности, така и обеми в зависимост от типа на видовете. Поради това наборът от данни предоставя на потребителите двусмислена информация, по-специално при сравняване на данни от държави, които отглеждат различни видове. Наборът от данни все още не е публикуван.

Като цяло единичните цени пораждаат затруднения при всички набори от данни за продукцията на аквакултури. Въпросът беше обсъден през октомври 2018 г. по време на последната среща на Работната група по статистическа информация за рибарството.

2.2 Съгласуваност

2.2.1 Качество и точност

Евростат събира годишни доклади за качеството на статистиката относно аквакултурите. В тях се описват методите и аспектите на качеството на събирането на данни въз основа на собствени оценки от държавите. Евростат използва националните доклади за качеството за съставяне на доклад за качеството на равнището на ЕС⁷. Общото качество е добро, тъй като повечето държави следват подход на преброяване, като няма случаи на липса на отговор или те са незначителни.

В повече от половината държави е въведена система за управление на качеството. От последния доклад общото качество, оценено от Евростат, се е подобрило в пет държави. Повечето подобрения са насочени към навременността (седем държави), точността и надеждността (пет държави). Всички аспекти на качеството се подобриха през 2018 г. за Франция, която провежда преброяване. Налице е подобрене на адекватността в една държава, докато никоя държава не е подобрила съгласуваността и съпоставимостта.

2.2.2 Съпоставимост

През октомври 2018 г. Евростат публикува наръчник за статистика на аквакултурите⁸, който допълнително подобри хомогенността и следователно съпоставимостта на данните между държавите. Продължителността на динамичния ред — съпоставимост във времето — варира в различните държави. В някои държави динамичният ред започва от 1970 г., докато в други държави започва едва от 2011 г. Въпреки това за периода, обхванат от настоящия доклад, данните са съпоставими във времето.

⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/fish_aq_esqrs.htm. Наличен само на английски език.

⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/fish_aq_esms_an2.pdf. Наличен само на английски език.

2.3 Адекватност

Статистиката за аквакултурите се използва широко от различни потребители на данни. Тя формира основата за други събирания на данни⁹, и по-специално за сладководните аквакултури, за които не се събират и публикуват други набори от данни на равнището на ЕС.

Данните, събирани съгласно Регламент (ЕО) № 762/2008, са от основно значение за разработването на информирани и основани на обективни данни политики както на национално равнище, така и на равнището на ЕС. Данните относно нивата на продукцията и тенденциите са важни при анализа на развитието на сектора на аквакултурите като част от общата политика в областта на рибарството. Количествените данни са от основно значение за формирането на многогодишните национални планове на държавите членки за устойчиви аквакултури. Те осигуряват на лицата, разработващи политиките, и на промишлеността стабилни основи, върху които да се изгради бъдещето на сектора.

Освен това данните са важен източник за публикации и услугите на други организации. Европейската обсерватория на пазара на продукти от риболов и аквакултури използва европейската статистика за аквакултурите при съставянето на структурния си анализ за европейската риболовна и аквакултурна промишленост. Световната търговска организация използва европейската статистика относно аквакултурите за прегледа си на търговската политика.

Почти всички държави членки потвърдиха необходимостта от данни за продукцията на аквакултури и на национално равнище. Повечето потребности от национални данни бяха изцяло или почти изцяло удовлетворени от събираните съгласно регламента данни. Регламент (ЕО) № 762/2008 обаче не обхваща важни данни за микроводораслите, вложените фуражи и млади екземпляри, предназначението на продукта, производствените разходи, заетостта и други социално-икономически променливи. Социално-икономическа информация за аквакултурите се събира съгласно Регламент (ЕС) 2017/1004. От друга страна, някои държави членки определиха събирането на данни като твърде подробно и обременяващо спрямо националните потребности. Въпреки адекватността на статистиката за аквакултурите, оценката на статистиката в областта на рибарството потвърди и по-високо равнище на неудовлетвореност у потребителите, свързано с липса на достъп, породена от поверителността на данните.

2.4 Достъпност

2.4.1 Онлайн база данни

Публичната база данни¹⁰ на Евростат предоставя европейска статистика за аквакултурите със следните набори от данни (на английски):

- Production from aquaculture excluding hatcheries and nurseries (Продукция от аквакултури, с изключение на рибарници и развъдници) (fish_aq2a);

⁹ Решение за изпълнение (ЕС) 2019/909 на Комисията от 18 февруари 2019 г. за съставяне на списъка на задължителните научни изследвания и праговете стойности за целите на многогодишната програма на Съюза за събиране и управление на данни от секторите на рибарството и аквакултурите (ОВ L 145, 4.6.2019 г., стр. 21).

¹⁰ <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

- Production of fish eggs for human consumption from aquaculture (Продукция от аквакултури на хайвер за консумация от човека) (fish_aq2b);
- Input to capture-based aquaculture (Принос към аквакултури на основата на улов) (fish_aq3);
- Production of hatcheries and nurseries at eggs stage in life cycle (Продукция от рибарници и развъдници на етап яйца в жизнения цикъл) (fish_aq4a); и
- Production of hatcheries and nurseries at juvenile stage in life cycle (Продукция от рибарници и развъдници на етапа на млади екземпляри от жизнения цикъл) (fish_aq4a).

Освен това половината от държавите членки публикуват данните в национални онлайн бази данни или като годишни таблици за изтегляне. Достъпът до тези продукти е винаги безплатен.

2.4.2 Публикации и таблици с данни

Евростат публикува данни и статии относно аквакултурите в своя онлайн наръчник за европейска статистика „Statistics Explained“ и в статистически сборници¹¹.

Повечето държави членки редовно публикуват статистика относно аквакултурите в различни доклади, в някои случаи заедно със съобщения за медиите.

2.4.3 Метаданни

Евростат събира национални доклади за качеството всяка година, както се изисква съгласно приложение 6 към Регламент (ЕО) № 762/2008. В тези доклади се съдържа подробна информация относно качеството на данните и на методите, използвани за събирането им. Лицето, отговарящо за метаданните на ЕСС¹², събира националните доклади за качеството, които следват насоките на Европейската статистическа система.

Европейските референтни метаданни, включително доклад за качеството на статистиката относно аквакултурите¹³ на равнището на ЕС, се публикуват в публичната база данни на Евростат заедно с посочените по-горе таблици с данни. Държавите преглеждат метаданните всяка година.

2.5 Поверителност на данните

Основен недостатък в статистиката относно аквакултурите, събирана съгласно Регламент (ЕО) № 762/2008, е големият брой клетки с поверителна информация. За това има две основни причини. Първо, в регламента се призовава за много подробно структуриране на данните, което на свой ред води до много фрагментирани данни. Второ, секторът на аквакултурите е силно специализиран, тъй като има предприятия, които отглеждат много малко видове с един основен производствен метод или производствена

¹¹ Последният е „Agriculture, forestry and fishery statistics“ („Статистика на селското, горското и рибното стопанство“) — издание от 2019 г., ISBN 978-92-76-13193-9 <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/10317767/KS-FK-19-001-EN-N.pdf/742d3fd2-961e-68c1-47d0-11cf30b11489>. Наличен само на английски език.

¹² <https://webgate.ec.europa.eu/estat/spe/metaconv/>

¹³ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/fish_aq_esqrs.htm

среда. В резултат на това много от данните за отделните биологични видове и от агрегатите станаха поверителни.

През 2018 г. почти половината държави членки са изправени пред проблеми с поверителността на данните относно основния набор от данни за продукция на аквакултури. Това означава, че агрегатите на ЕС остават поверителни за повечето биологични видове често поради поверителни данни в една държава членка. За 2016 г. обаче бяха публикувани общият обем и общата стойност на националната продукция за всички държави членки, докато през 2017 г. и 2018 г. тези данни станаха поверителни за Латвия. Поверителните данни на една държава членка възпрепятстваха публикуването на агрегатите на ЕС за приноса към аквакултури на основата на улов. Данните за продукцията на хайвер за консумация от човека в целия ЕС останаха поверителни поради производствена ниша в три държави членки, докато тези за националната продукция в Испания и Унгария станаха поверителни през 2018 г. Данните за продукцията от рибарници и развъдници бяха поверителни в няколко държави членки.

Евростат и държавите членки вложиха време и усилия, за да направят достъпни за потребителите възможно най-много данни, като същевременно запазят статистическата поверителност и поддържат процеса възможно най-ефективен.

3 ТЕЖЕСТ И РАЗХОДНА ЕФЕКТИВНОСТ

Евростат оцени разходната ефективност на събирането на данни за аквакултурите съгласно Регламент (ЕО) № 762/2008, използвайки методологичните доклади на държавите за 2018 г., заедно с анализа на разходите по статистически продукти, извършван всяка година от Европейската статистическа система. Анализът на разходите е от 2019 г. и обхваща събирането на данни за аквакултурите за референтната 2017 г. Двадесет и четири държави отговориха на анализа на разходите; в парично изражение средните разходи са приблизително 105 000 EUR годишно. Пряко сравнение със стойността от последното отчитане не е възможно, тъй като не всички държави отговориха и на двете отчитания. Седемнадесет държави отчетоха разходи както при предходното, така и при текущото отчитане. За тези държави разходите са намалели с 3 %.

Въз основа на отговорите в методологичните доклади на държавите за 2018 г. по-голямата част от държавите покриват националните потребности с данните за аквакултурите, съставяни съгласно Регламент (ЕО) № 762/2008. Общо 16 държави събират данните чрез преброяване, а пет извличат набора от данни от административни източници; останалите шест държави оперират с административни източници или използват експертни оценки.

Петнадесет държави докладваха за повишаване на ефективността. Основното повишаване на ефективността е свързано с онлайн изследвания (шест държави), по-нататъшна автоматизация (четири държави) и с увеличеното използване на административни данни (две държави). Намаляване на тежестта имаше в 10 държави. По-лесното предаване на данни и многократното им използване бяха най-често срещаните видове мерки за намаляване на тежестта.

От докладите на отделните държави се налага впечатлението, че повече от половината от тях събират данните пряко от обектите на равнище производствена единица, докато при останалите управителите на дружествата попълват въпросниците общо за всички обекти на дружеството. Събирането на данни на равнище дружество същевременно улеснява

докладването съгласно Регламент (ЕО) № 199/2008¹⁴. Може би си заслужава да се проучи допълнително възможността и двата регламента да се обхванат само с едно събиране на данни с цел да се намали общата тежест за държавите членки.

Няколко държави предложиха начини за намаляване на тежестта от изпълнението на Регламент (ЕО) № 762/2008, по-специално по отношение на подобряването на сътрудничеството с други заинтересовани страни в тази област с цел стандартизиране на изискванията за предаване на данни и крайните срокове. Това се отнася главно до ФАО и Регламент (ЕС) 2017/1004 относно рамката за събиране на данни.

4 ЗАКЛЮЧЕНИЯ

През последните години статистиката относно аквакултурите се превърна в стабилен набор от навременни и съгласувани изходящи данни за потребителите на данни не само на европейско и глобално, но и на национално равнище.

В същото време консултативните дейности, проведени като част от неотдавнашната оценка на европейската статистика в областта на рибарството, показаха, че има значителен брой неудовлетворени потребители от статистиката относно аквакултурите. Това вероятно е свързано с големия брой поверителни стойности в набора от данни, което затруднява използването му. Клетките с поверителни данни са свързани с определените с Регламент (ЕО) № 762/2008 изисквания за подробна разбивка на данните и със специализираната и концентрирана структура на сектора на аквакултурите.

Някои държави членки продължават да имат проблеми с навременността и точността на събирането и предоставянето на данните. Насоките на Евростат за събиране на данни спомогнаха за по-съгласуваното събиране на данни за аквакултурите.

В някои държави бе намалена тежестта и се наблюдава измеримо повишаване на ефективността. Средните годишни разходи за изготвяне на статистика относно аквакултурите са 105 000 EUR за референтната 2017 г. Това е с 3 % по-малко в сравнение с предходния период (за държавите, предоставили данни за разходите и за двата периода). Делът на разходите за събиране на данни в общата икономическа стойност на продукцията на аквакултури е доста нисък. Продължава да е налице неефективност във връзка с други събирания на данни (а именно ФАО и Регламент (ЕС) 2017/1004 за отмяна на Регламент (ЕО) № 199/2008).

5 ПРЕПОРЪКИ

Най-важният резултат от оценката на статистиката относно аквакултурите в областта на рибарството е, че тази статистика е много значима и широко използвана част от статистиката в посочената област, но и че при нея са налице проблеми с поверителността на данните. Въпреки усилията на Комисията (Евростат) и на държавите членки за намаляване на количеството поверителни данни въздействието от тези усилия е много ограничено. Специализацията на сектора всъщност увеличи количеството поверителни

¹⁴ Регламент (ЕО) № 199/2008 на Съвета е отменен с Регламент (ЕС) 2017/1004 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за установяване на рамка на Съюза за събиране, управление и използване на данни в сектора на рибарството и за подкрепа при изготвянето на научни становища във връзка с общата политика в областта на рибарството, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 199/2008 на Съвета (ОВ L 157, 20.6.2017 г., стр. 1).

данни. Единственото решение за предоставяне на по-добра услуга на потребителите на данни би било да се измени действащото законодателство или да се замени с друго, което е по-фокусирано върху продукцията и по-малко взискателно към свързаните с продукцията структурни измерения. Ново законодателство също така може да доведе до повишаване на ефективността, особено чрез привеждане на сроковете в съответствие с нуждите на други международни организации.

На национално равнище следва да се насърчава използването на електронни въпросници, тъй като това спомага за повишаване на ефективността на събирането на данни. Националните насоки за събиране на данни и информационните бюра, които предлагат индивидуализирана подкрепа на респондентите, са други примери за добри практики.